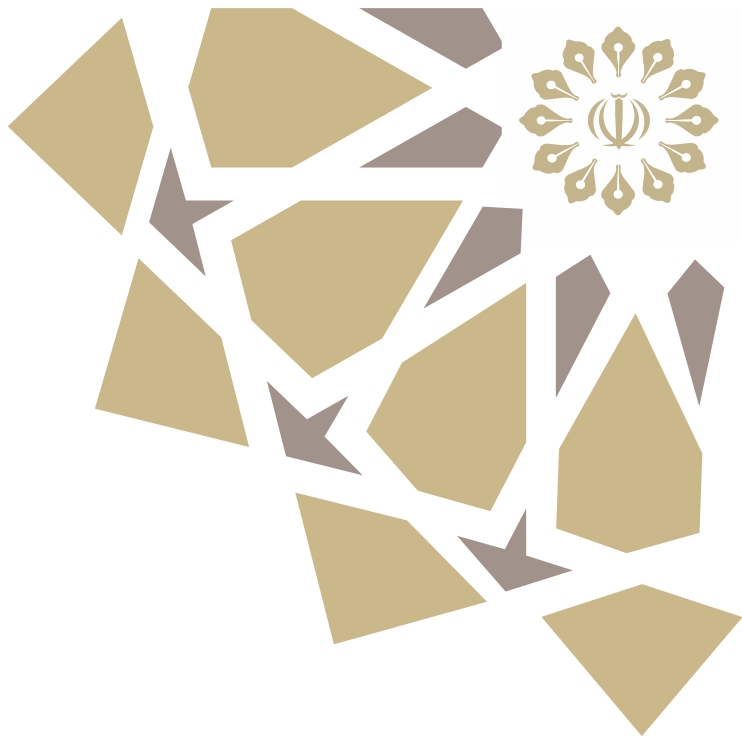

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

**قانون الحاق یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی
معلمین حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سواد آموزی
در وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۷**

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

قانون الحاق یک ماده به قانون تعیین تکلیف
استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت
سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش مصوب
۱۳۹۵/۱۱/۲۷

تاریخ تصویب: ۱۳۹۵/۱۱/۲۷

کد گزارش: ۱۴۰۱۰۸۱۱۵

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۳۹۵/۱۲/۱۱

پژوهشکده شورای نگهبان

قانون الحاق یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۷

درباره‌ی قانون

«طرح الحاق یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش» ابتدا با عنوان «طرح احتساب سابقه تدریس معلمان حق التدریس استخدامی در آموزش و پرورش» توسط تعدادی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به مجلس تقدیم شد. در مقدمه‌ی توجیهی این طرح ضرورت ارائه‌ی آن بدین شرح آمده است: معلمان حق التدریس که مطابق قانون مصوب مجلس شورای اسلامی و براساس اولویت سابقه‌ی حق التدریس به استخدام آموزش و پرورش درآمده‌اند، هر کدام حدود هفت سال سابقه کار داشته‌اند ولی با توجه به عدم پرداخت حق بیمه و بازنشستگی آنها، سابقه‌ای برای آنها لحاظ نشده است. به منظور حفظ حقوق آنها و با لحاظ نمودن اصل هفتاد و پنجم (۷۵) قانون اساسی و نظر به اینکه این معلمان چند سال از بهترین زمان عمر خود را صرف آموزش کرده‌اند، طرح زیر که در دوره‌ی نهم در کمیسیون اجتماعی مورد بررسی قرار گرفت و با نظر موافق به تصویب رسید اما فرصت طرح در مجلس فراهم نشد لذا خواهشمند است دستور فرمایید مطابق آیین‌نامه‌ی داخلی، طرح فوق در دستور کار مجلس قرار گیرد.

این طرح که در جلسه‌ی علنی مورخ ۱۳۹۵/۴/۲۳ مجلس شورای اسلامی اعلام وصول گردید، جهت بررسی به کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس به‌عنوان کمیسیون اصلی ارسال شد که این کمیسیون، با برگزاری جلسه در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۲۴، مفاد این طرح را با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. این طرح در تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ در صحن علنی مجلس مطرح شد و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان مجلس رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۱۳۷/۹۷۸۷۵ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۴ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در

تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱، پس از بحث و بررسی راجع به مفاد این مصوبه، آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۵/۱۰۲/۵۷۲۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۵/۱۱/۲۷

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۵/۱۲/۱۱

ماده واحده- یک ماده به شرح زیر به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق‌التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۵ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌شود:

ماده الحاقی- معلمان حق‌التدریسی که به استخدام آموزش و پرورش درآمده‌اند و تا زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون در وزارت آموزش و پرورش اشتغال دارند می‌توانند به منظور احتساب سابقه خدمت ایام حق‌التدریس که به تأیید وزارت آموزش و پرورش می‌رسد در سوابق خدمت و بازنشستگی، سهم خود و دولت را به صورت نقد (یکجا) یا اقساط به‌طور کامل پرداخت نمایند.

صندوق‌های بازنشستگی نیز پس از دریافت اقساط موظف به احتساب سوابق مذکور در بازنشستگی واجدان شرایط می‌باشند.

تبصره ۱- مدت پرداخت اقساط، معادل سابقه خدمت قابل احتساب هر یک از معلمان می‌باشد.

تبصره ۲- مبنای پرداخت حق بیمه یا بازنشستگی، حداقل حقوق یا دستمزد سال لازم‌الاجراء شدن این قانون است.

تبصره ۳- مدت سابقه خدمت دوره حق‌التدریس به تناسب خدمت تمام‌وقت با توجه به طرح طبقه‌بندی مشاغل معلمان کشور و دستورالعمل وزارت آموزش و پرورش و همچنین پرداخت کسورات مربوطه، در سوابق خدمت دولتی و بازنشستگی افراد قابل احتساب می‌باشد.

تبصره ۴- حداکثر مهلت قانونی درخواست بهره‌مندی از این قانون از تاریخ لازم‌الاجراء شدن به مدت یکسال می‌باشد.

▪ دیدگاه مغایرت

الف) مطابق قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در آموزش و پرورش مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۵ و اصلاحات بعدی آن، دولت موظف شد با شرایطی برخی معلمان حق التدریس را به همراه آموزشیاران نهضت سوادآموزی، مربیان پیش دبستانی و مربیان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، در طی مدت مشخص به استخدام آموزش و پرورش درآورد. حال طبق مصوبه‌ی حاضر، معلمان حق التدریسی که به استخدام آموزش و پرورش درآمده و تاکنون نیز در این وزارت اشتغال دارند، به منظور احتساب سابقه‌ی خدمت ایام حق التدریسی در سوابق خدمت و بازنشستگی، باید سهم حق بیمه‌ی خود و دولت را به صورت نقد یا اقساط به طور کامل پرداخت کنند. این در صورتی است که به موجب مواد (۳۰) و (۳۶) قانون تأمین اجتماعی^۱، کارفرما مکلف است ضمن کسر سهم حق بیمه‌ی مستخدم از حقوق وی به میزان هفت درصد حقوق (۷٪)، سهم خود را به میزان بیست درصد حقوق (۲۰٪) به آن افزوده و به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کند. متأسفانه عدم پرداخت حق بیمه و بازنشستگی مذکور از سوی وزارت آموزش و پرورش

۱. مواد (۳۰) و (۳۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ مجلس شورای ملی: «ماده ۳۰- کارفرمایان موظفند از کلیه وجوه و مزایای مذکور در بند (۵) ماده (۲) این قانون حق بیمه مقرر را کسر و به اضافه سهم خود به سازمان پرداخت نمایند.

تبصره- ارزش مزایای غیر نقدی مستمر مانند مواد غذایی - پوشاک - و نظایر آنها طبق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد هیئت مدیره به تصویب شورای عالی خواهد رسید به طور مقطوع تعیین و حق بیمه از آن دریافت می‌گردد.

ماده ۳۶- کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان می‌باشد و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه‌شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه‌شده خودداری کند شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود، تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه‌شده نخواهد بود.

تبصره- بیمه‌شدگانی که تمام یا قسمتی از درآمد آنها به ترتیب مذکور در ماده (۳۱) این قانون تأمین می‌شود مکلفند حق بیمه سهم خود را برای پرداخت به سازمان به کارفرما تأدیه نمایند ولی در هر حال کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه خواهد بود.»

منجر به عدم احتساب سوابق خدمت تدریس معلمان حق التدریس در سنوات خدمت آنان شده است، بر همین اساس مجلس شورای اسلامی به منظور رفع این مشکل اقدام به تصویب طرح حاضر کرده است. اما مسئله‌ای که وجود دارد این است که در مصوبه‌ی حاضر نیروهای حق التدریس علاوه بر پرداخت سهم خود می‌بایست سهم کارفرما را نیز پرداخت کنند، در حالی که مطابق ماده (۳۶) قانون تأمین اجتماعی در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه‌ی سهم بیمه‌شده خودداری کند به دلیل عدم انجام تکلیف خود علاوه بر پرداخت سهم خود مکلف به پرداخت سهم افراد نیز می‌باشد. بنابراین با توجه به اینکه مطابق قوانین جاری، دولت مکلف بوده در زمان اشتغال معلمان حق التدریس با کسر سهم مستخدم و افزودن سهم خود، حق بیمه‌ی افراد را پرداخت می‌کرد و به تکلیف قانونی خود عمل نکرده است، لذا حکم این مصوبه مبنی بر تکلیف معلمان مذکور به پرداخت سهم دولت، مغایر حقوق مکتسب اشخاص و همچنین موجب اضرار به غیر بوده و در نتیجه مغایر بند (۵) اصل (۴۳) قانون اساسی است؛ چه آنکه مطابق این بند اضرار به غیر، ممنوع دانسته شده است.

ب) حکم مقرر در این مصوبه مبنی بر احتساب سابقه‌ی خدمت ایام حق التدریسی در سوابق بازنشستگی، موجب تحمیل هزینه‌ی اضافی به دولت و مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی است. توضیح اینکه مطابق این اصل، در طرح‌هایی که نمایندگان ارائه می‌دهند چنانچه به افزایش هزینه‌های عمومی بینجامد، می‌بایست طریق تأمین هزینه‌های جدید معلوم و معین شود، این در حالی است که در این مصوبه که به صورت طرح از سوی نمایندگان به مجلس ارائه شده، علی‌رغم افزایش هزینه‌های عمومی به واسطه‌ی افزایش سوابق معلمان حق التدریسی مورد نظر و بازنشستگی زود هنگام آنان، منابع مشخص و کافی برای تأمین این هزینه‌ها در نظر گرفته نشده است.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

الف) حکم مقرر در این مصوبه در خصوص پرداخت سهم حق بیمه‌ی دولت توسط معلمان حق التدریسی که به استخدام آموزش و پرورش درآمده‌اند، مغایرتی با بند (۵) اصل (۴۳) قانون اساسی ندارد؛ زیرا اجرای این حکم اختیاری بوده و به منظور احتساب سابقه‌ی خدمت ایام حق التدریس در سوابق خدمت و بازنشستگی معلمان حق التدریس آمده است. در

واقع این مصوبه علاوه بر اینکه موجب اضرار به غیر نیست، به نوعی کمک به افرادی است که با پرداخت مبلغ مورد نظر، در موعد مقرر بازنشسته می‌شوند و مجبور نخواهند بود بیش از سنوات قانونی به خدمت خود ادامه دهند.

ب) حکم مقرر در این مصوبه مبنی بر احتساب سابقه‌ی خدمت ایام حق‌التدریس در سوابق بازنشستگی، مغایرتی با اصل (۷۵) قانون اساسی ندارد؛ زیرا این حکم در عمل موجب افزایش هزینه‌های عمومی نخواهد شد. توضیح آنکه با اجرای این مصوبه منتفعان آن یعنی معلمان حق‌التدریس، از حقوق مکتسبه‌ی خود که در سال‌های قبلی به دست آورده‌اند بهره‌مند خواهند شد و براساس ضوابط قانونی در موعد پیش‌بینی شده بازنشسته شده و از مزایای آن بهره‌مند خواهند شد.

▪ دیدگاه ابهام

حکم مقرر در این مصوبه در خصوص پرداخت سهم حق بیمه‌ی دولت توسط معلمان حق‌التدریسی از این جهت که وضعیت حقوق مکتسب معلمان و تکلیف دولت و سایر کارفرمایان مرتبط در این خصوص را مشخص نکرده، واجد ابهام است. توضیح اینکه اگر پس از پرداخت حق بیمه توسط معلمان حق‌التدریس، دولت فاقد مسئولیت تلقی شود، این مصوبه برخلاف حقوق مکتسب اشخاص و مستلزم اضرار به غیر بوده و مغایر بند (۵) اصل (۴۳) قانون اساسی خواهد بود.

▪ نظر شورای نگهبان

ماده واحده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

▪ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مجلس در خصوص طرح الحاق یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق‌التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):
«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

گزارش استدلالی

پژوهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید بهشتی (ره)، خیابان شهید سرافراز،

کوچه پنجم پلاک ۱۱ کد پستی: ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۲۹

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

nashr-rc.ir

gcr.ac.ir